

בבית המשפט העליון בשבתו כבית משפט לערעורים פליליים

ע"פ 3372/11

בפני : כבוד השופטת מ' נאור
כבוד השופטת ע' ארבל
כבוד השופט ס' גובראן

המערער : משה קצב

נגד

המשיבה : מדינת ישראל

ערעור על הכרעת הדין וגזר הדין של בית המשפט המחוזי בתל אביב-יפו מיום 30.12.2010 ומיום 22.3.2011 ב-תפ"ח 1015/09 שניתנו על ידי כב' השופטים ג' קרא, מ' סוקולוב ו-י' שבח

תאריכי הישיבות : ז' באב התשע"א (07.08.2011)
י" באב התשע"א (10.08.2011)
י"א באב התשע"א (11.08.2011)

בשם המערער : עו"ד אביגדור פלדמן ; עו"ד ציון אמיר ;
עו"ד אברהם לביא ; עו"ד מיקי חובה ;
עו"ד גיא שמר ; עו"ד צבי ואתורי

בשם המשיבה : עו"ד רונית עמיאל ; עו"ד ניסים מירום ;
עו"ד נעמי גרנות

תקציר פסק-הדין

ביום 30.12.2010 הרשיע בית המשפט המחוזי בתל-אביב-יפו את המערער, נשיא המדינה לשעבר משה קצב, בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום. המערער הורשע פה אחד בשתי עבירות של אינוס, בשתי עבירות של מעשה מגונה, שאחת מהן תוך שימוש בכוח, בשתי עבירות של הטרדה מינית ובעבירה של שיבוש מהלכי משפט. ביום 22.3.2011 גזר בית המשפט המחוזי, בדעת רוב, על המערער שבע שנות מאסר לריצוי בפועל. כן נגזר על

המערער עונש מאסר על תנאי והוטל עליו לשלם פיצויים למתלוננת שבאישום המרכזי - שתכונה א' ממשרד התיירות או א'; ולמתלוננת נוספת שתכונה ל' מבית הנשיא או ל'. בית המשפט הכריז כי בעבירות בהן הורשע המערער יש משום קלון.

על פסק דינו של בית המשפט המחוזי הוגש הערעור שלפנינו. קראנו את טענות הצדדים שהשתרעו על פני מאות עמודים, עיינו בפסק דינו של בית המשפט המחוזי, בחומר הראיות רחב ההיקף, באלפי עמודי הפרוטוקול, ושמענו טענות על פה על פני שלוש ישיבות. להלן יובא תקציר פסק הדין. לא מצאנו מקום להרחיב בתיאור העובדות ופסק דינו של בית המשפט המחוזי במסגרת תקציר זה. הדברים הובאו בהרחבה בפסק הדין. מובהר כי מדובר בתקציר בלבד. הפירוט המלא והמחייב נמצא בפסק הדין עצמו. פסק דינו זה ניתן פה אחד. בחוות דעתי נדונו ארבעת האישומים בהם הורשע המערער; חברתי השופטת ע' ארבל דנה בשאלה של עדות שיטה ומעשים דומים, וחברי השופט ס' ג'ובראן דן בטענת ההגנה מן הצדק ובגזר הדין.

השופטת מ' נאור

האישום הראשון

1. האישום הראשון עסק ב-א' ממשרד התיירות. בית המשפט המחוזי הרשיע את המערער בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום – שתי עבירות של אינוס ועבירה של מעשה מגונה בכוח. העבירה של מעשה מגונה בכוח נעברה בדירתה של המתלוננת בירושלים. מעשה האנוס הראשון אירע במשרדי משרד התיירות בבית הטכסטיל בתל אביב. האנוס השני במלון פלאז'ה בירושלים. בחוות דעתי דנתי בשלושה נושאים עיקריים שעלו מהודעת הערעור. שאלת מהימנותה של א'; קו ההגנה החלופי שהעלו באי כוח המערער ושאלת האליבי. להלן תמצית הדברים:

מהימנות עדותה של א'

2. בית המשפט המחוזי מצא את ליבת העדות של א' עדות מהימנה וקבע כי לגרסתה נמצאו תמיכות חיצוניות בחומר הראיות. לאחר בחינת הראיות מקרוב הגענו לכלל מסקנה כי אין הצדקה להתערב בקביעות המהימנות של הערכאה הדיונית. התערבות כזו היא,

כידוע, מצומצמת. סבורים אנו כי בצדק דחה בית המשפט המחוזי את הטענה, לפיה א' העלילה עלילת שקר על המערער בשל רצונה לנקום בו. א' מעולם לא הגישה תלונה במשטרה מיוזמתה. לו רצתה א' לנקום במערער היא יכולה היתה לעשות כן בימים שלפני בחירתו לנשיא המדינה. זאת ועוד, לו היה מדובר בעלילה, א' יכולה היתה לבדות סיפור "פשוט" יותר ולא למקם את אירוע האונס הראשון דווקא בלשכה בתל-אביב ביום שאינו יום העבודה הרגיל שם ואת אירוע האונס השני – בחדר בבית מלון. כן לא היתה מספרת על אירוע שהתרחש בדירה לגביו סיפרה כי המערער הגיע לדירתה ועלה עמה במדרגות ארבע קומות בלי שהדליקה את האור, פרט אותו סיפרה א' כמשיחה לפי תומה.

3. יש לדחות את טענת הסנגורים בעניין כבישת עדותה של א'. א' לא כבשה לחלוטין את הדברים בלבה. בית המשפט המחוזי מנה שורה ארוכה של אנשים באוזניהם השמיעה א', עוד לפני פרוץ הפרשה, טענות על מעשים בעלי אופי מיני שעשה בה המערער. א' אכן לא אמרה לאיש מפורשות לפני פרוץ הפרשה כי המערער אנס אותה. ההסבר לכך נעוץ בביטויים המינוריים בהם השתמשה א' בעבר. לידידה, ירון ארמוזה, אמרה דברים בלשון המגלה כי היא איננה מספרת לו למעשה מה אירע. א' אמרה תמיד לארמוזה שהמערער "עשה לי מעשה שלא ייעשה". דברים דומים עולים מעדותה של א' עצמה, וגם מפי הפסיכולוגית שטיפלה ב-א'. הפסיכולוגית העידה כי א' לא השתמשה תחילה במילה "אונס" אלא דיברה על "מעשה שאסור שייעשה". במקום הביטוי "אונס" השתמשה א' בלשון נקייה בביטוי "מעשה אשר לא ייעשה" או ביטוי דומה. ועוד: אין כל פגם בהנמקה של בית המשפט המחוזי לפיה כבישת עדות היא תופעה מוכרת אצל קורבנות עבירות מיני. סביר להניח כי א' כלל לא היתה חושפת את שארע לה אלמלא נקראה למתן עדות במשטרה.

התנהגות מאוחרת למעשי האונס – מכתב השנה הטובה, קלטות יואלי, השיחות הרבות לבית הנשיא, ביקוריה של א' בבית הנשיא

4. הסנגורים הצביעו על כמה עניינים, בהם התנהגותה של א' ומעשיה, אשר מלמדים לטענתם, כי אין זה מתקבל על הדעת שהמערער אנס את א'. העניינים נוגעים להתנהגות של א' המאוחרת למעשי האונס. העניין הראשון הוא מכתב שנה טובה שכתבה א' למערער בתקופה בה עבדה עדיין במשרד התיירות וזאת לאחר שני מעשי האונס. זהו מכתב שהביטוי "אהבה" חוזר ונשנה בו. בית המשפט המחוזי קבע כי המערער הוא שדרש מ-א'

לכתוב את המכתב, וכי הדבר הביא אותה לכתוב לו מכתב מתרפס, על מנת להשיב את יחסו ה"תקיין" אליה. בית המשפט הוסיף וקבע כי המערער נהג לאסוף כל פיסת נייר ומסמך מהם ניתן להסיק כי הנשים שעבדו עמו היו מאוהבות בו, כך שניתן יהיה להפריך כל טענה, אם תועלה כלפיו בעניין התנהגות לא נאותה. לדידנו, העיסוק המרובה במכתב השנה הטובה חרג מפרופורציה. אכן, וכפי שנטען, א' נתפסה לסתירות ותמיהות בעניין מכתב זה. בעיקר יש להדגיש בהקשר זה את העובדה ש-א' הכחישה תחילה את כתב ידה כשהוצג לה המכתב. גרסתה בעניין המכתב היתה גרסה מתפתחת. בית המשפט המחוזי היה ער להתפתחויות שבגרסתה של א'. לא ראינו הצדקה להתערב בקביעתו של בית המשפט המבוססים על התרשמות. נוסף: אף אם היינו מניחים, ואין אנו עושים כן, כי איש לא ביקש מ-א' לכתוב את המכתב, עדיין ניכר כי זהו מכתב מתרפס שנועד לרצות את המערער.

5. העניינים הנוספים שהעלתה ההגנה לגבי התנהגותה של א' לאחר מעשה קשורים זה בזה – "קלטות יואלי", הודעות רבות שהשאירה א' בבית הנשיא וביקוריה בבית הנשיא. "קלטות יואלי" הינן הקלטות "נבחרות" של קטעי שיחות, של א' עם חברו של המערער, יואלי, על פי עריכה שמאן שהוא בחר לערוך. ההגנה ניסתה להוכיח באמצעות "קלטות יואלי" וההודעות בבית הנשיא, ראשית, כי מהתנהגותה והתנהלותה של א' עולה לא ייתכן כי נאנסה; שנית, שגרסתה של א' אינה מהימנה. האזנו לקטעי השיחות המוקלטים במהלך הדיון בדלתיים סגורות. אנו מוכנים לקבל כי באותם קטעים ש-"נשמרו" באופן סלקטיבי נשמעת א' תובענית בעניין רצונה שתימצא לה עבודה. התנהגותה זו של א' זכתה להסבר בעדותה ולפיו היא חשה כי המערער "חייב" להשיג לה עבודה, בשל מה שעולל לה. הסבר זה יפה גם לעניין הודעות טלפוניות רבות שהשאירה בבית הנשיא שנרשמו ביומן הלשכה ולעניין ביקוריה השונים בבית הנשיא. בית המשפט קבע, ואין סיבה להתערב בממצאיו, כי הוא מעדיף את גרסתה של א', על פני גרסתו של המערער ושל חברו יואלי, לפיה הובטח ל-א' סיוע במציאת עבודה על ידי המערער, באמצעות קשריו. ההבטחות "תחזקו" את המשך הקשר התכוף בין א' לבין יואלי, ויואלי הוא שהמריץ אותה גם להתקשר ללשכה וכך נוצרו ההודעות שנרשמו ביומן הנשיא.

6. מקובלת עלינו גם קביעתו של בית המשפט המחוזי לפיה א' לא ניסתה להסתיר כי שמרה על קשר עם המערער ומקורביו. הרצון למצוא עבודה הוביל את א' לשמור על קשר עם מי שאנס אותה ואף להיפגש איתו. כזכור, גם לאחר שנאנסה א' פעמיים על ידי

המערער, היא המשיכה לעבוד במשרד התיירות מאחר והיתה זקוקה לפרנסה. זאת ועוד: מקובלת עלינו הנמקת בית המשפט לפיה דווקא הכחשת השיחות על ידי א' מלמדת על כך שהיא אינה מתוחכמת או מניפולטיבית, שהרי גם כשהציגו לה תרשומות של השיחות היא טענה כי אינה זוכרת.

7. לא נעלמו מעינינו טענות נוספות שהעלו הסנגורים בעניין אי מהימנותה של א', אך נראה לנו כי מדובר בעניינים שוליים יחסית. אי הדיוקים או הסתירות לכאורה בגרסתה של א' אינם מעלים חשש שגרסתה אינה גרסת אמת, והם נובעים מחלוף הזמן ומטיבו של הזיכרון האנושי. עדותה של א' לגבי ליבת האירועים נמצאה מהימנה ולא מצאנו מקום להתערב בקביעתו של בית המשפט.

אי אמינותו של המערער ואחרים מעדי ההגנה

8. מנגד קבע בית המשפט כי עדותו של המערער אינה יכולה לשמש בסיס לקביעת ממצאים. עיון בעדותו של המערער מעלה כי בצדק ציין בית המשפט כי העדות נשאה אופי של ניתוח ראיות, סיכומים ווכחנות, ולא מסירת עדות אותנטית על מה שהיה (או לא היה). בית המשפט מנה עניינים שונים בהם נתפס המערער לאי אמירת אמת והדברים פורטו בהרחבה גם בפסק דינו. אף אם נקבל שבעניין חלק מן העניינים החמיר בית המשפט קמא עם המערער (כמו שימוש מסוים במועד לא נכון של אזכרת אביו), הרי בגרעין הקשה, בדברים החשובים, נתפס המערער לאי אמירת אמת, ועדותו נמצאה בלתי מהימנה בעליל.

יריעת המחלוקת

9. ועל כל אלה נוסיף: מאז ומתמיד ייחס המשפט משקל לשאלת יריעת המחלוקת בין גרסת התביעה וגרסת ההגנה וזו היוותה כלי מרכזי בידי שופט הערכאה הדיונית בקביעת העובדות. בענייננו יריעת המחלוקת היתה רחבה. א' תיארה שלושה אירועים: בדירתה, בבית הטכסטיל ובמלון. המערער טען כי אף אחד משלושת האירועים לא היה ולא נברא. ראיות התומכות בקיומו של אחד האירועים יש בהן כדי לחזק את גרסתה של א'. הדיון במהימנותה של א' וביריעת המחלוקת מביא אותנו במישרין לנושא הבא – הנושא של קו הגנה חלופי.

קו הגנה חלופי?

החלפת הביטוי "קו הגנה חלופי" בטענה כי לא הוכחו כל יסודות העבירה

10. בדיון לפנינו ביקש עו"ד פלדמן לזנוח את הביטוי בו נעשה שימוש בבית המשפט המחוזי בדבר "קו הגנה חלופי" שממנו עולה כי בין המערער לבין א' התקיימה מערכת יחסים רומנטית ומוסכמת. טענת ההגנה מנוסחת עתה באופן אחר: נטל הראיה להוכיח את כל רכיבי העבירה מוטל על התביעה. די בכך שמתעורר ספק לגבי אחד הרכיבים כדי להביא לזיכוי, ולו מחמת הספק. לדעתנו אין בחלופי המילים כדי להעלות או להוריד. אם נוצר ספק לגבי אחד ממרכיבי העבירה, נוצר, ולו על ידי העלאת ספק, תרחיש אחר, שאיננו זה המתואר על ידי המערער או על ידי א'. כל אחד מהתרחישים "האפשריים" האחרים שהוצגו על ידי עו"ד פלדמן מחייב, ראשית, דחיית עדותו של המערער וקביעה כי המערער מסר עדות שאינה אמת, שהרי גרסתו היא שהאירועים לא התקיימו כלל. שנית, מתחייבת המסקנה לפיה יש לפצל את עדותה של א' כך שאותו חלק בעדות העוסק (למשל) בקיום יחסים בין המערער לבניה יתקבל, ואילו חלק אחר של עדותה לפיו לא היתה הסכמה או לא היה שימוש בכוח – יידחה. אכן, מותר לבית המשפט לפצל גרסה. ואולם, במקרה דנן, בית המשפט המחוזי לא מצא מקום לפצל את גרסתה של א'. בית המשפט דן ברכיבי העבירה הנדרשים, כל אחד לעצמו, והשתכנע כי התקיימו כל יסודות העבירה וקיבל את גרסתה של א' במלואה. בנסיבות אלה, ממילא נשלל התרחיש שהעלה המערער לפיו כלל לא התקיימו האירועים ונשללו גם שלל התרחישים שתוארו על ידי הסנגורים לפיהם בין המערער לבין א' התקיימה מערכת יחסים מוסכמת.

על ההבחנה בין ראיות נסיבתיות לראיות ישירות

11. בעניין הצעת הסנגורים לפיה עלינו לבחון את כל "התרחישים האפשריים" גם אם אלה אינם עולים מדבריהם של המערער או א', ראוי להדגיש: אין עסקינן בענייננו בראיות נסיבתיות אלא בראיות ישירות. לגבי שלושת האירועים נשוא האישום הראשון קיימת ראיה ישירה – עדותה של א'. אכן, בניתוח ראיות נסיבתיות בית המשפט שוקל כל תרחיש אפשרי ורק אם המסקנה המרשיעה העולה מן הראיות הנסיבתיות היא המסקנה האחת והיחידה העולה מן העובדות שנקבעו – יוכל בית המשפט להרשיע. לא כך דרך הניתוח כאשר קיימות ראיות ישירות. כשיש ראיות ישירות קביעת העובדות נעשית – על יסוד דברי עד או

עדי ראייה שנכחו באירוע ויכולים לספר מה היה שם. בית המשפט יכול לקבל גרסה של עד (שיכול כמובן להיות הנאשם, או מתלונן) או לדחותה אם מצא שהיא שקרית. כן קיימת אפשרות לפצל את העדות.

על הצורך לבחון את כל הראיות

12. על בית המשפט לבחון את מכלול הראיות שבפניו, כולל עדויות בעלות אופי מזכה, ולתת להן את המשקל הראוי. ואולם, בענייננו, אין עדות ישירה לשלושת האירועים העומדים במרכז האישום הראשון מלבד עדותה של א'. בענייננו אין גם כל ראייה אחרת היכולה לשפוך אור על האירועים עצמם, למעט הגרסאות של א' ושל המערער. לפיכך יש לדחות את טענת באי כוח המערער לפיה הגענו אל מדרון תלול וחלקלק שבו הנאשם חייב להגן על עצמו אך ורק באמצעות עדותו ונשללת ממנו הזכות להסתייע בראיות אחרות המצביעות על חפותו. א' תיארה כאמור את גרסתה לגבי ההתרחשות בשלושת האירועים. המערער טען מנגד כי שלושת האירועים כלל לא התקיימו וממילא הוא לא לקח בהם חלק. נאשם המרחיק עדותו וטוען כי לא היה בזירה אף שחומר הראיות מלמד כי היה בה דומה, כמובן מסוים, אם כי ההקבלה אינה מלאה, לנאשם שותק. נאשם יכול שלא למסור כל גרסה כפי זכותו כאמור בסעיף 162 לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב – 1982 (להלן: חוק סדר הדין הפלילי). ניתן להעלות על הדעת, נאשם שותק המביא להגנתו עד אחר המתאר את ההתרחשויות באופן שאינו עולה בקנה אחד עם ראיות התביעה. כשבית המשפט בא להכריע את הדין עליו לערוך בסופו של יום שקלול של כל העדויות. הוא ישקול את מהימנות גרסתו של עד התביעה ואת מהימנות גרסתו של עד הראיה מטעם ההגנה. הוא ייתן את המשקל הנכון בנסיבות העניין לשתיקתו של הנאשם. לגבי נאשם שלא אמר אמת ייתן בית המשפט את הדעת לכך שהוא הרחיק עצמו מזירת האירוע תוך אי אמירת אמת. מי שמרחיק עדותו וטוען כי לא היה כלל בזירה בה התקיימו יחסי מין ימצא עצמו, במקרים רבים, בת־סֶרֶר ראייתי. ואולם, "חומרי הגלם" להכרעה השיפוטית המבוססת על עדויות ישירות הם תמיד הראיות. ראיות ולא תרחישים "אפשריים".

הראיות אינן יוצרות ספק סביר בשאלת היעדר הסכמה או בשאלת השימוש בכוח

13. הגרעין הקשה של העלילה, ליבת הסיפור, כלשונו של בית המשפט המחוזי התרחש בארבע עיניים. האם יש באירועי "המעטפת" כדי ליצור ספק סביר? תשובתנו על

כך בשלילה. גם אם נניח לצורך הדיון, ולצורך הדיון בלבד נניח, כי א' היתה מאוהבת בבוס, כפי שסברו עדים שונים, אין בכך ללמד ולו מחמת הספק, על הסכמה לקיום יחסי מין. בפני בתי המשפט מתבררים, כמעשה שבשגרה משפטי אונס, שארע בין מכרים (DATE RAPE). לעתים קרובות זר שיבחיין בבני הזוג וביחסים ביניהם לפני האירוע המיני יכול להגיע למסקנה כי השניים עשויים לקיים ביניהם יחסי מין בהסכמה. אך בכך לא די כדי לזרוע ספק בשאלה האם יחסי מין היו בפועל בהסכמה אם לאו. כפי שנפסק לא אחת, לאישה יש זכות, בכל עת, לקבוע "קווים אדומים". אפילו במקום בהם סברו בתי המשפט כי התנהגותה של מתלוננת היא "קלת דעת", "מתירנית" או "מזמינה" – ולא זו התנהגותה של א' – הם לא נמנעו מהרשעה, אם השתכנעו כי הנאשם בעל את האישה שלא בהסכמתה ושלא כדין. אפילו התרשם מאן דהוא כי א' מעוניינת בקרבתו של המערער או אפילו שהיא מאוהבת בו, ואפילו היינו מניחים – ואיננו עושים כן, כי היה בין השניים רומן, אין בכך כדי ליצור ספק, לא בשאלת הכוח ולא בשאלת ההסכמה.

חקירתה של א' על טענת ההגנה החלופית

14. בית המשפט, בדחותו את טענת ההגנה החלופית קבע כי טענת ההגנה החלופית לא גובתה בכל ראייה. אכן, כך הוא, ואין בכל הראיות שהובאו כדי לטעת ספק בשאלת הכוח או ההסכמה. על כך עמדנו לעיל. ואולם, התעכבתי מעט בחוות דעתי על קביעתו של בית המשפט לפיה א' לא נחקרה על הטענות העובדתיות החלופיות שהעלו הסנגורים. חוששתנו כי בעניין זה בית המשפט לא דק פורתא, אך אין בדבר כדי לשנות את מסקנותינו. ניתן למצוא זעיר פה זעיר שם חקירה על התזה החלופית גם לגבי שלושת האירועים. חקירה זו "נבלעת" באלפי עמודי חקירה. החקירה הנגדית על אירועי האונס נדחתה על ידי הסנגורים רק לסיום החקירה שכנגד, ונעשתה (יחסית לחקירות הממושכות עד למאוד לגבי "מעטפת" האירועים) מאוד בקצרה. לא בכדי התרשם בית המשפט כי העדה לא נחקרה על התזה החלופית. אף שניתן למצוא כאמור, פה ושם, שאלות כאלה, גם לגבי שלושת האירועים, קשה שלא להתרשם כי הדברים נעשו רק כדי לנסות לצאת ידי חובת החקירה. מכל מקום, והוא עיקר, אין בתשובות שנתנה א' לשאלות לגבי האירועים כדי לקדם את עניינו של המערער.

סוגיית קו ההגנה החלופי – על פסיקתו של בית משפט זה

15. כשלעצמנו, איננו מייחסים חשיבות לחלופי המילים בין קו הטיעון לפיו על בית המשפט לבחון "קו הגנה חלופי" לבין הטענה כי על בית המשפט לבחון אם הוכחו מעבר לכל ספק סביר כל אחד ואחד מיסודות העבירה. בסופו של יום מדובר באותה גברת בשינוי אדרת. עד כה בחנו את הדברים בקו החדש שהתווה עו"ד פלדמן – הצורך בהוכחת כל יסודות העבירה. עתה נבחן את הדברים תוך התייחסות לקווי הגנה חלופיים. שני המסלולים יביאו אותנו לאותו מקום. בשני המסלולים: זה הבוחן קו הגנה חלופי וזה הבוחן אם התקיימו יסודות העבירה, יזוכה הנאשם רק במקום בו חומר הראיות מעיד על חפותו או יוצר ספק סביר בדבר אשמתו.

16. סברנו כי נכון יהיה לבחון את הטיעון בדבר קו הגנה חלופי בעניינו על פי קו החשיבה המשותף לרבים משופטי בית משפט זה לדורותיהם. גם השופטים המוכנים לשקול ביד רחבה גרסאות שלא עלו מפי הנאשם דורשים כי הדבר יהיה מעוגן בחומר הראיות. לא מצאנו ראייה שיש בה כדי ליצור ספק שמא יחסי המין היו בהסכמה. כל הראיות שהובאו על ידי ההגנה עסקו "במעטפת" ואף אחת מהן לא נגעה בליבת האירועים. יחסי מין או אונס מתקיימים בדרך כלל בארבע עיניים וכך היה בעניין זה. כך נותרה לבדה "במערכה" גרסתה המהימנה של א' לגבי מה שהתרחש בחדרי חדרים בינה לבין המערער. אירועי המעטפת אינם יוצרים ספק סביר לגבי מה שארע בארבע עיניים.

טענת ההגנה החלופית נבחנה לגופה ולא נדחתה על הסף

17. הסנגורים מוספים וטוענים כי בית המשפט המחוזי החליט שלא לבחון כלל את הגרסה לפיה יחסי המין נעשו בהסכמה וכי לא היה מקום לכך שבית המשפט המחוזי יחסום את בדיקת הגרסה החלופית "על הסף". קריאה מדוקדקת של הכרעת הדין מלמדת כי בית המשפט נתן דעתו לטענת ההגנה החלופית לגופה. ההתייחסות לעניין זה שזורה לאורך פסק הדין.

טענת אליבי

על דרך בחינתה של טענת אליבי

18. קביעה אם נאשם אכן היה בזירת העבירה או שמא, כטענתו, במקום אחר היה, נעשית, כמו כל קביעה אחרת שבעובדה, בתום שמיעת הראיות ובמסגרת הכרעת הדין.

ההכרעה בשאלת האליבי תלויה בנסיבות הקונקרטיות ובעוצמת הראיות מזה ומזה, כשמכל ספק נהנה כמובן הנאשם. טענת אליבי מוצקה לכאורה תביא את בית המשפט להרהר מחדש בשאלה אם ראיות התביעה אכן מהימנות ואיתנות. מנגד אם ראיות התביעה אינן איתנות די הצורך – לעתים לא יהיה כלל צורך להכריע בטענת האליבי. הטענה לפיה לא יתכן שנאשם היה בזירה מסוימת בשל אליבי מוצק שיש לו – היא טענה העשויה להביא למסקנה כי אין ליתן אמון בראיות התביעה, או בערכאת ערעור – למסקנה שבית המשפט קמא שגה בכך שנתן אמון בראיות. על כן, במקרה שלפנינו בעניין טענה זו סברנו כי עלינו "להפשיל שרוולים" ולבחון את הראיות מקרוב, ולא להשתית הכרעתנו על כך שבית המשפט המחוזי האמין לגרסתה של א' ולא נמצא פגם בניתוח שלו בעניין זה.

טענת אליבי לגבי ה- 17.6.1998 – האונס במלון

19. א' מסרה את אמרתה הראשונה בהקשר לאירוע זה ביום 18.2.2007 במהלך חקירתה השביעית. פרטים אותם מסרה אומתו בהמשך. כתמיכה לגרסתה של א' הובאו הזמנת החדר למערער שנשלחה בפקס למלון באותו היום; חשבונית החדר ממנה עולה כי יצאה ממנו שיחה בשעה 19:37 למשרד התיירות; קיומה של שיחה בת שש שניות שיצאה מן המלון לטלפון הנייד של א' בשעה 18:16. שיחה זו תואמת את גרסתה של א' שסיפרה במשטרה על שיחה קצרה בה אמר לה המערער כי טרם הספיק להתארגן וביקש ממנה לעלות לחדרו במלון. הראיות האובייקטיביות – ובעיקר הזמנת החדר על שמו של המערער, יש בהן, כפי שקבע בית המשפט המחוזי, כדי לתמוך תמיכה ממשית בגרסתה של א' כי אכן היה אירוע במלון בינה לבין המערער. גם השיחה בה חויב החדר מעידה על זיקה בין מי שהיה בחדר לבין משרד התיירות. התזה שהועלתה על ידי ההגנה, לפיה א' הזמינה את החדר עבור עצמה ובן זוג כלשהו, נדחתה על ידי בית המשפט המחוזי מכל וכל. יש לזכור, בין השאר, מעבר לאמון שנתן בית המשפט בגרסתה של א', כי היתה לה דירה בה התגוררה בגפה בירושלים לא הרחק משם. לשם מה תשכור א' לעצמה חדר לכמה שעות על חשבון המשרד ותסתכן בכך בעבירה פלילית? מעבר לכך, המערער אכן נהג לשהות מעט מאוד בבתי מלון והזמנת חדר על שמו בירושלים היה אירוע חריג שעשוי היה למשוך תשומת לב במשרד מצד הגורמים המאשרים את התשלום עבורו. אין זה מתקבל על הדעת ש-א' היתה מסכנת עצמה ביודעין.

20. המערער ניסה לסמוך על הרישום ביומנו, לפיו באותו היום היה עסוק בפגישות במשרדו. בעדותו תאר המערער את היומן אותו שמר כל השנים בחזקתו ואותו מסר בחקירה למשטרה כ- "ספר דברי הימים" המעודכן גם רטרואקטיבית בכל יום, אם פגישה שהיתה קבועה בוטלה. א' לעומתו טענה בחקירתה כי יומנו של שר הוא דינמי והיומן הקובע, לפי עדותה, הוא יומן הלשכה, יומן שלא אותר בחלוף השנים. בית המשפט המחוזי דחה את טענת המערער לפיה היומן הוא בגדר "ספר דברי הימים". בין היתר, לאחר שנמצא כי פגישות הרשומות במועדים בהם המערער היה בחו"ל – לא נמחקו. כן התייחס בית המשפט לאירועים נוספים שמועדם שונה.

21. בפסק הדין התייחסנו בפירוט לשני אירועים הרשומים ביומן; פגישה עם ד"ר רמי שקלים הרשומה בשעה 18:00 ופגישה עם מוטי רגב הרשומה בשעה 19:00. עוד התייחסנו בפירוט לפגישה שאינה רשומה ביומן אך רשומה ביומנו של העד צאיג. בסופו של יום ולאחר ניתוח מפורט לגבי כל אחת מהפגישות הנטענות קבענו לעניין טענת האליבי הנוגעות ל-17.6.1998 כי מול עוצמת הראיות לגבי מועד זה, אין טענות האליבי המתחלפות המבוססות על רישומים ביומן המערער (או ביומניהם של אחרים) יכולות לעמוד. אין מקום להתערב בקביעתו של בית המשפט המחוזי שדחה את טענת האליבי הנוגעת למועד זה.

דנו בפירוט רב גם בטענת האליבי לגבי האירוע בבית הטכסטיל והטענה כי גרסתה של א' לגבי אירוע זה לא תיתכן

22. בעוד אשר לגבי האונס במלון מסמכי המלון מאפשרים מיקום בתאריך ושעה, לא כך הוא לגבי האירוע בבית הטכסטיל. זיכרונה של א' בגד בה בסוגיות שונות הנוגעות למה שקדם לאירוע ומה שהיה אחריו. א' לא זכרה בעדותה את התאריך בו ארע האירוע או את היום בשבוע, אך ידעה לספר עוד במשטרה כי לא היה זה ביום חמישי, שהיה יום העבודה הקבוע בלשכת השר בתל-אביב. עוד זכרה א', כבר בהודעתה הראשונה במשטרה כי האירוע (באותו זמן א' עדיין לא סיפרה על אונס) התרחש לאחר אירוע בתל-אביב בפארק או בגן גדול. בעדותה בבית המשפט ציינה א' כי היא לא זוכרת אם האירוע, שהיה אירוע של יוצאי איראן, היה בגני התערוכה או פארק אחר בטבע באזור תל-אביב. א' לא זכרה גם כיצד הגיעה לפארק. כל שזכרה הוא כי לביתה בירושלים חזרה ברכבה שלה. במשטרה הוצגו ל-א' דו"חות הנוכחות שלה והיא לא היתה בטוחה בדברים שהיא אמרה באשר

למועד התרחשות האירוע, אבל היא סברה שהאירוע אכן התרחש אחרי האירוע של יהודי איראן או אירוע אחר. לגרסתה המערער ביקש ממנה לבוא איתו ללשכה בתל אביב שם שכח משהו.

23. בחנו את היתכנותו של האירוע לאחר אירוע של יהודי איראן שהתקיים בפארק הירקון ביום 19.4.1998. גרסת המערער בבית המשפט לגבי ה-19.4.1998 הייתה כי בבוקרו של יום היה בירושלים, משם הגיע בשעה 15:30, יחד עם נהגו שהיה נהג מחליף, לפארק הלאומי ברמת גן ושהה באירוע עד לשעה 17:00, או בסמוך לכך. משם – וכאן מיקום טענת האליבי – נסע ישירות לביתו בקרית מלאכי עם הנהג והסיע את אמו ברכבו. המערער העיד על סמך אישור השב"כ (ת/130) כי הגיע לאירוע "בשעה היעודה", דהיינו בשעה 15:30. במשטרה מסר המערער גרסה אחרת לפיה הגיע לירושלים עם אמו, אותה הסיע לאירוע. טענת האליבי משמעותה היא כי בעת אירוע האונס הנטען היה המערער בקרית מלאכי או למצער בדרך לשם.

24. עמדנו על פרטי הראיות והנימוקים: בית המשפט לא קיבל את טענת האליבי של המערער, לפיה היה ברכבו בדרכו לקריית מלאכי או שהיה בקרית מלאכי; פלטי שיחות הטלפון הנייד של המערער ושל א' מאפשרים את סיפור המעשה שסיפרה א'. אכן, אין ביכולתה של א' לספר את סיפור המעשה במלואו, אך אין לומר כלל ועיקר כי הסיפור לא ייתכן, לא בשל אליבי איתן ולא בשל אי היתכנותו מבחינת לוחות הזמנים.

25. ודוק: איננו מתיימרים לקבוע, מה היה סדר הדברים במדויק. אין לשלול תרחישים אחרים כגון שלבית הטכסטיל נסעו השניים בכלי רכב נפרדים ו-א', בניגוד לזכרונה, נסעה ברכבה שלה; א' לא שללה תרחיש לפיו הגיעה ברכבה ורק בהתקרבת לבית הטכסטיל ערכו המערער ו-א' ביניהם תיאומים טלפונים. גם עו"ד פלדמן העלה "השערה" כזו לגבי התרחשות האירועים כחלק מקו ההגנה החלופי. הוא חקר את א' על כך שבין השניים הייתה פגישה מתואמת. גם ב"השערה" זו יש כדי להחליש את טענת האליבי וללמד שאין מדובר באליבי מוצק על פיו לא תיתכן כל אפשרות אחרת פרט לתרחיש אותו מסר המערער, לפיו היה בביתו או בדרך לשם.

26. החשוב לענייננו הוא, כי אין לומר כי מול עדותה של א' שזכתה לאמונו של בית המשפט המחוזי עומדת טענת אליבי או טענת אי היתכנות איתנה המכרסמת בעדותה של א' והופכת אותה לבלתי אפשרית.

לסיכום האישום הראשון

27. העולה מכל האמור: עדותה של א' נמצאה מהימנה, ועדות המערער נמצאה בלתי מהימנה. חומר הראיות אינו מעלה ספק סביר בשאלת הוכחתם של כל יסודות העבירות בהן הואשם המערער. אין, בפי המערער, טענת אליבי מוצקה או טענת אי היתכנות מוצקה שיש בה כדי לכרסם בגרסתה של א'. על כן, דין הערער על ההרשעה בעניין האישום הראשון להידחות.

האישומים 2-4 – תקופת הכהונה כנשיא המדינה

28. בית המשפט הרשיע את המערער בעבירות שיוחסו לו באישומים 2-4; שתי עבירות של הטרדה מינית, עבירת מעשה מגונה ועבירת שיבוש מהלכי משפט. האישום השני בו הורשע המערער, עסק ב-ה', עובדת בבית הנשיא. במהלך תקופת עבודתה חיבק המערער את ה', בהזדמנויות שונות, מספר חיבוקים, שבמהלכם הצמיד את גופו לגופה. בנוסף, ולמרות ש-ה' העירה למערער, הוסיף המערער לחבקה. האישומים השלישי והרביעי, גם בהם הורשע המערער, עסקו ב-ל', עובדת נוספת בבית הנשיא. באישום השלישי תואר כי המערער נהג להשמיע באוזני ל' הערות ושאלות אישיות. עוד פורט כי ביום שנערכה למערער מסיבת יום הולדת קם המערער וחיבק את ל' ממושכות תוך שהוא מרחרח את צווארה וכן שבהזדמנות אחרת חיבק המערער את ל'. באישום הרביעי פורט כי בעקבות חקירת המשטרה, קרא המערער ל-ל' לשיחה בחדרו שם ניסה ללמוד ממנה מה סיפרה במשטרה וניסה לתאם גרסתו לגרסתה.

29. דנו בנפרד ובאופן מפורט בכל אחד משלושת האישומים הנוגעים לתקופה בה כיהן המערער כנשיא המדינה. בסופו של יום, בכל הנוגע לשלושת האישומים הללו טענות ההגנה הן, בפשטות, ניסיון לשכנענו להתערב בממצאי מהימנות מובהקים. כאן, להבדיל, מהאישום הראשון אין טענה כי האירועים לא ייתכנו כלל, וכאן, בשונה מהאישום הראשון,

אין למערער טענת אליבי. הטענות שהועלו הינן בעיקרן מיחזור של טענות הנוגעות למהימנות שהועלו ונדונו בבית המשפט המחוזי וכעת הועלו בפנינו פעם נוספת. בא כוח המערער, עו"ד אמיר, עשה כל שניתן לעשות כדי לשכנענו להתערב בממצאים שבעובדה ובקביעת מהימנות, אך לאחר בדיקה לא מצאנו לכך מקום. בעניין אישומים אלו מצאנו כי גרסאותיהן של ה', המתלוננת מהאישום השני, ו-ל' המתלוננת מהאישומים השלישי והרביעי מחזקות זו את זו לגבי האירועים המיניים. האירועים הם שונים, והמתלוננות הן אחרות, אך הדמיון באופי המעשים והלך הדברים, הן אצל המתלוננות השונות והן אצל "המתיישנות", מהווה נדבך מחזק לשיטתיות המעשים מצד המערער. מצאנו כי אין מקום להתערב בקביעת בית המשפט המחוזי להעדיף את גרסאותיהן של ה' ושל ל', אשר נקבע כי הן "חצובות בסלע", על פני גרסת המערער.

30. דנו גם בטענות משפטיות שהועלו בעניין האישומים 2-4 שאף אותן דחינו. בין הטענות שדחינו נזכיר את הטענה בנוגע לפרשנות המונח "התייחסויות" המופיע בחוק למניעת הטרדה מינית. מצאנו כי מעשה מגונה יכול להיות גם הטרדה מינית, אך לא רק, ואין הצדקה לפרשנות המונח "התייחסויות" כביטוי שאינו כולל גם מעשה פיזי. אף הטענה, כי לא היה מקום להרשיע את המערער בחלופת סעיף 3(א)(6)(ג) לחוק למניעת הטרדה מינית, לאור עובדות האירוע - לפיהן ה' העירה למערער כי אינה מעוניינת במעשי החיבוק, נדחתה.

31. העולה מכל האמור: דין הערעור על אישומים 2-4 להידחות. גרסאות המתלוננות, ה' ו-ל' נמצאו מהימנות ועקביות, בעוד גרסת המערער נמצאה בלתי עקבית ו"נזילה". אין מקום להתערב בקביעות המהימנות של בית המשפט המחוזי.

השופטת ע' ארבל:

תקציר מעשים דומים ועדות שיטה

32. כפי שציננה חברתי, השופטת נאור, בחוות דעתי דנתי בסוגיה של עדות שיטה ועדות בדבר מעשים דומים. במסגרת זו נבחנו עדויותיהן של שלוש מתלוננות אשר המעשים עליהן העידו התיישנו. עדויות אלו נמצאו קבילות ומהימנות. כן מצאנו כי עדותה של א.כ מהווה עדות שיטה המחזקת את עדותה של א' ממשרד התיירות מהאישום הראשון.

עוד קבענו כי עדויותיהן של נ.א ו-נ.ר מהוות עדויות בדבר מעשים דומים המחזקות את עדויותיהן של ל' וה' מהאישומים השני והשלישי. להלן אפרט בקצרה את הניתוח שהוביל למסקנות אלו.

עדות שיטה ועדות בדבר מעשים דומים

33. עדות שיטה היא עדות המצביעה על שיטת פעולה דומה של הנאשם במקרה אחר, ומטרתה להוכיח את היסוד העובדתי של העבירה, כגון הוכחת עצם ביצוע מעשה העבירה או הוכחת זהות המבצע. מנגד, עדות בדבר מעשים דומים, המצביעה אף היא על דפוסי פעולה דומים של הנאשם במקרים נוספים, מטרתה להוכיח את כוונתו הפלילית של הנאשם כאשר עצם ביצוע המעשים אינו שנוי במחלוקת.

34. עדויות אלו יותרו כאשר יש בהן כדי לתרום להכרעה בשאלה רלוונטית השנויה במחלוקת, על אף החשש להכתמת שמו של הנאשם. דהיינו, על הערך ההוכחתי הפוטנציאלי של הראייה לגבור על החשש מפני פגיעה בשמו של הנאשם בעודו בחזקת חף מפשע.

35. קביעת משקלה של עדות שיטה או עדות בדבר מעשים דומים תלויה בקריטריונים שונים, ובהם השכנוע האינהרנטי בגרסת העד, מידת הדמיון בין שני המתלוננים, אפשרות התיאום בין שתי העדויות (כגון קרבת משפחה בין העדים), מניע זהה של שני העדים לטפול על הנאשם, והשאלה האם הוכחו המעשים עליהן נסבה העדות בין בהרשעה קודמת, בין בהודאת הנאשם.

36. אין מחלוקת כי על העדות הנשמעת להיות מהימנה בעיני בית המשפט. עם זאת קיימת מחלוקת אם יש להוכיח את עדות השיטה או העדות בדבר המעשים הדומים ברמה הנדרשת במשפט פלילי. סוגיה זו הושארה לדיון לעת מצוא, שכן ממילא נמצא כי העדויות הרלוונטיות בעניין דנן הוכחו ברמה הנדרשת במשפט פלילי.

התיישנות המעשים

37. עדויותיהן של א.כ., נ.א ו-נ.ר נסבו על מעשים שחלה לגביהם התיישנות. משכך היה צורך לדון תחילה בסוגיה האם יש מקום לקבל עדויות מסוג זה. לאחר סקירת המחלוקת בפסיקת בית המשפט נקבע כי אין מניעה להביא עדויות מסוג זה בהתייחס למעשים שהתיישנו. קיימים ארבעה טעמים העומדים בבסיס מוסד ההתיישנות בדין הפלילי. מתוכם, הטעם המשמעותי היחיד העומד כנגד קבילות העדות, הינו האינטרס בדבר בירור האמת בשל חלוף הזמן המעלים ראיות ומעמעם את זיכרון העדים. אלא שטעם זה, של חקר האמת, יכול דווקא להצדיק את קבלת העדויות העשויות לסייע להגיע לחקר האמת. בנוסף יש לאזן שיקול יחיד זה עם מכלול שיקולים, ובהם, זכויות נפגע העבירה ואינטרס ההגנה על הציבור. הודגש כי קבילותה של הראייה אינה מונעת כמובן את בחינתה באופן זהיר במסגרת מכלול הנסיבות, תוך התחשבות בטעם האמור שעניינו השפעת הזמן החולף על זיכרון העדים ועל יכולת ההתגוננות של הנאשם.

עדותה של א.כ. כעדות שיטה

38. הסנגורים העלו טענות רבות הנוגעות למהימנות עדותה של א.כ. כידוע, וכפי שכבר צויין, אין ערכאת הערעור נוהגת להתערב בקביעת ממצאים עובדתיים שנקבעו על ידי הערכאה המבררת, והדברים אף מתחזקים כאשר מדובר בקביעות מהימנות, ואף מעבר לכך כאשר מדובר בקורבן של עבירת מין. לא מצאנו כי יש להתערב בקביעותיו של בית המשפט המחוזי בדבר מהימנותה המוחלטת של א.כ. תמיהותיהם של הסנגורים באשר להתנהגותה של א.כ. על-פי עדותה נדחו ונקבע כי דווקא נראה שהתנהגותה מתיישבת עם התרשמותו של בית המשפט המחוזי באשר לאופיה של העדה. הסתירות להן ניסו הסנגורים לטעון אין בהן כדי לקעקע את אמינותה של א.כ., שכן חלק מהסתירות אינן קיימות כלל. במקרים אחרים הסתירות להן טענו אינן מהותיות ואף ניתן להן הסבר הגיוני.

39. אף אין לקבל את טענת ההגנה לפיה היה מדובר במערכת יחסים מוסכמת בין שני בגירים. ראשית יש לציין כי המערער עצמו הכחיש זאת מכל וכל, וטען כי לא היתה כל התאהבות מצידו בא.כ., וכי לא היה לו שום רגש כלפיה. לפיכך, אין מקום לטענה שאינה נתמכת בכל ראייה אחרת. כמו כן, ההסבר שנותנת א.כ. להתנהגותו כנובעת מהתאהבותו בה

אינו שולל את העובדה שהמעשים נעשו בניגוד לרצונה. יודגש כי א.כ העידה במפורש על סירובה והתנגדותה לכל מגע מיני עם המערער, ועל ניסיונותיו החוזרים ונשנים של המערער, למרות התנגדותה, לקיים עימה מגע מיני.

40. העדויות שהובאו מטעם ההגנה במטרה לקעקע את עדותה של א.כ לא סייעו למעשה למערער ולא סתרו את עדותה באופן מהותי או רלוונטי לחלקים המרכזיים בעדותה. באשר לתמיכות שנמצאו בעדותה של א.כ בנוגע לאירוע המלון, הרי שבניגוד לטענת הסנגורים, קיימת לכך תמיכה בעדותה של חברתה, נ.ר, אשר עדותה לגבי האירוע תאמה את עדותה של א.כ.

41. האם עדותה של א.כ מהווה עדות שיטה בהתיחס לעדותה של א' ממשרד התיירות? התשובה שניתנה לשאלה זו בפסק הדין הינה חיובית. עדות זו בנסיבות המקרה דנן היא בעלת ערך הוכחתי רב העולה על החשש מיצירת דעה קדומה כלפי המערער. כמו כן, מאחר שעדותה של א', המצביעה על המערער כמבצע את העבירות המיוחסות לו, נמצאה מהימנה על ידי בית המשפט קמא כמו גם על ידינו, ומאחר שעדותה של א' נתמכת, כפי שפורט בחוות דעתה של השופטת נאור, אף בראיות רבות נוספות, הרי שניתן להסתפק בקווי דמיון מוחשיים בין העדות העיקרית לעדות השיטה, ואין נדרש דמיון ברמה של "טביעת אצבע".

42. נקבע כי קיימים קווי דמיון ממשיים ומרכזיים בין עדותה של א' לעדותה של א.כ, ברמה המספיקה על מנת שעדותה של א.כ תהווה עדות שיטה המחזקת את עדותה של א'. למעשה, ניתן לזהות בשדרת עדויותיהן של השתיים דפוס פעולה כללי זהה של המערער כלפי שתי העדות במהלך עבודתן תחת מרותו. דפוס זה התחיל ב"תקופת המלכות", כפי שכונתה על ידי בית המשפט המחוזי, במסגרתה הביע המערער כלפי השתיים יחס חיובי ומועדף הן בפן האישי והן בפן המקצועי. בפן המקצועי קיבלו העדות גיבוי טוטלי מהמערער ויחס מועדף. הפן האישי כלל שיחות אישיות ארוכות, הן בעבודה והן בשיחות טלפוניות ליליות כאשר העדות נמצאות בביתן. השלב הבא ב"תקופת המלכות" התבטא בעליית מדרגה באמצעות הצהרות קרבה מפורשות של המערער כלפי העדות, והכנסת אלמנט מיני לשיחות. המערער עובר ממילים למעשים אשר מועצמים ככל שחולף הזמן. נקודת "השיא" (או השפל) של האירועים, בתום "תקופת המלכות", מתבטאת באירוע המיני החמור ביותר מבחינת העדות אשר במהלכו הן מתנגדות למערער והוא נקטע בשלב

כלשהו. אצל א.כ מדובר באירוע המלון. באשר לא' מדובר בעיקר באירוע האונס בבית המלון בירושלים.

43. דפוס הפעולה הדומה של המערער כלפי שתי העדות, א' וא.כ, מתבטא גם בשלב הבא, ומגיע משהן מתנגדות לקיום קשר מיני עמו. בשלב זה, אשר כונה על ידי בית המשפט המחוזי "תקופת המידור" סובלות השתיים מירידת מעמדן בלשכת המערער, ממידור, השפלות וכדומה. לבסוף יש לציין את המסמכים שנתבקשו שתי המתלוננות לכתוב על ידי המערער לאחר מעשה, כמעין הכנה, כך לפי קביעת בית המשפט המחוזי, להפרכת טענות שיועלו מצידן כלפיו. כך הוא לגבי "מכתב השנה הטובה" אשר המערער לחץ על א' שתכתוב לו עובר לפיטוריה, וכך הוא לגבי דרישתו של המערער מא.כ כי תעלה על הכתב בקשה לעבוד עימו בבית הנשיא, למרות שכלל לא היה תקן לתפקיד המוצע.

44. הנה כי כן, קווי הדמיון בין שתי העדויות ברורים ומוחשיים, ולפיכך עולים לכדי עדות שיטה בנסיבות התיק דנן ובמסגרת מערך הראיות הקיים בו. ההבדלים שמוצאת ההגנה בין העדויות אינם מפריכים מסקנה זו ונובעים מהעובדה הפשוטה שאדם אינו רובוט, הוא אינו חוזר על מעשיו ודבריו באופן זהה, והתנהגותו ודבריו מושפעים גם ממעשיו ותגובותיו של האדם שמולו הוא פועל.

45. ההגנה טענה כי הדמיון בין העדויות, אם קיים, אינו נוגע למעשה העברייני עצמו ששונה הוא לחלוטין בין שתי העדויות. לא ראינו לקבל טענה זו. ראשית, כפי שציינה חברתי, השופטת נאור, בחוות דעתה יריעת המחלוקת בין התביעה להגנה לעניין האישום הראשון היתה רחבה ביותר. שנית, הדמיון בין שתי העדויות נוגע לדפוס פעולה שניתן לראותו כתהליך מתמשך אחד אשר בא לגרום לעובדות הכפופות למרות המערער ועובדות תחתיו לקיים עימו קשר מיני, גם בניגוד לרצונן, ולפיכך מציג תהליך זה כולו תמונה מלאה של התנהגותו העבריינית של המערער.

46. טענת ההגנה כאילו אין המדובר בשיטה ייחודית של המערער אלא בדרך ניהולית הנהוגה אצל מעסיקים רבים תמוהה היא. יש לקוות וגם להאמין כי מתן יחס מועדף לעובדת זוטרה, הטרדתה באופן מיני, ביצוע עבירות מין חמורות כלפיה, ולאחר התנגדותה של העובדת להשפילה ולמדרה מעבודתה, אינם שיטות עבודה נהוגות ומקובלות.

47. לסיכום עניין זה נאמר כי מצאנו שעדותה של א.כ. מהווה עדות שיטה המחזקת את עדותה של א'. עדות זו היתה מהימנה על בית המשפט המחוזי, וביססה לטעמנו דפוסי פעולה חוזרים של המערער.

עדויותיהן של נ.א ו-נ.ר. כעדויות בדבר מעשים דומים

48. כאמור, מטרתה של עדות בדבר מעשים דומים הינה להוכיח כוונה פלילית של הנאשם בביצוע המעשים, כאשר עצם ביצועם אינו שנוי במחלוקת. בעניינן של ה' ו-ל' הודה המערער כי יתכן וחיבק את המתלוננות, אך טען כי מדובר היה בחיבוקים תמימים ללא כל קונוטציה מינית. משלא הכחיש המערער את היסוד העובדתי של העבירות, נותרה שאלת ההוכחה של היסוד הנפשי, ובמקרה דנן הכוונה המינית שעמדה מאחורי מעשיו של המערער. עוד אזכיר גם כי רמת הדמיון הנדרשת בנוגע לעדות בדבר מעשים דומים היא פחותה, בהשוואה לזו של עדות שיטה, וכי ניתן להסתפק במספר מאפיינים דומים בין המעשים.

49. קריאה ולימוד ארבע העדויות מציירת תמונה דומה של חיבוקים מצד המערער כלפי עובדותיו הצעירות שכוונתם היא מינית. גם ה' וגם ל' מעידות על חיבוקים שחיבק אותן המערער שעה שהוא שהה איתן לבד בלשכתו. אופי החיבוק אף הוא דומה. השתיים אף מעידות על שיחות אישיות מצד המערער החורגות משיחות במסגרת יחסי עבודה רגילים. בדומה, גם נ.ר מעידה על שיחות אישיות מצידו של המערער, ואף היא מעידה על חיבוק עם קונוטציה מינית בלשכתו של המערער כאשר שניהם נמצאים לבדם. בדומה לאחרות, מדובר על חיבוק הדוק פנים מול פנים, תוך הצמדה של החלק העליון של הגוף. נ.א מעידה אף היא על שיחות אישיות חריגות עם המערער מעבר ליחסי עבודה רגילים. החיבוק אותו היא מתארת דומה מאוד בנסיבותיו לחיבוק עליו העידה ל' ביום הולדתו של המערער. גם נ.א העידה על האמתלה של החיבוק כברכת מזל טוב ליום הולדתו של המערער. בדומה לאחרות, נ.א מעידה על חיבוק צמוד פנים מול פנים בלשכתו של המערער כאשר השניים לבדם.

50. כאשר למהימנות עדויותיהן של נ.א ו-נ.ר. בית המשפט המחוזי קבע כי עדויותיהן מהימנות עליו. צויין כי השתיים לא יזמו את פנייתן למשטרה ואף לא רצו להיות מעורבות בפרשה לאחר שזו התגלתה ברבים. השתיים זומנו לחקירה ביוזמת המשטרה ו-נ.א אף

הסתירה תחילה את חלקה בפרשה בשל חוסר רצונה להעיד. כפי שצויין וידוע אין זו דרכה של ערכאת הערעור להתערב בקביעות מהימנות של הערכאה הדיונית, ולא מצאנו שיש לחרוג מכלל זה במקרה דנן. כן נקבע כי מתקיימת דרישת ההנמקה לעדויותיהן של נ.א ו-נ.ר כנדרש לגבי עדות יחידה של נפגע עבירת מין.

51. לסיכום, מצאנו כי עדויותיהן של נ.א ו-נ.ר מהוות עדויות בדבר מעשים דומים המחזקות את הוכחת הכוונה הפלילית שעמדה מאחורי המעשים המוזכרים באישומים השני והשלישי. כך גם מהוות עדויותיהן של ה' ו-ל' עדויות בדבר מעשים דומים האחת כלפי השניה.

השופט ס' ג'בראן:

52. ביום 23.1.2007 אירעה "רעידת אדמה" במדינת ישראל, כאשר היועץ המשפטי לממשלה הודיע, כי הוא שוקל להעמיד לדין בעבירות מין חמורות ביותר את המערער, נשיא מדינת ישראל.

להלן אתייחס לטענה בדבר הגנה מן הצדק ולבסוף לגזר הדין.

לטענת ההגנה מן הצדק

53. באי כוח המערער האריכו עד מאוד בטענתם בעניין ההגנה מן הצדק. טענתם זו בנויה משלושה ראשים. האחד, עוסק בדיבור ב"שני קולות" מצד היועץ המשפטי לממשלה ביחס לאותה תשתית ראייתית. השני, שפיטה מוקדמת בידי התקשורת; פרסומים משמיצים שיצאו כנגד המערער, אשר הכריזו עליו כאנס אף טרם הגשת כתב האישום; השפעת פרסומי התקשורת על עדים ושפיטה מוקדמת בידי היועץ המשפטי לממשלה. והשלישי, התנהלות רשויות אכיפת החוק ובראשם היועץ המשפטי לממשלה והמשטרה בכל הקשור לפתיחת החקירה ואופן ניהולה, לרבות ההדלפות ממנה. התייחסתי לטענות אלה, כל אחת ואחת, במלוא כובד הראש והן נדונו על ידי בפירוט.

א. אשר לטענת הדיבור ב"שני קולות" - הגם שבצד הצהרתם החד-משמעית של נציגי המשיבה בפרשת פלונית להגיש כתב אישום בעניינה של א' ממשרד התיירות, העלו

הם גם חששות בדבר קשיים פוטנציאליים העלולים להתגלות בראיות הגולמיות שעמדו ערב הסדר הטיעון בפני היועץ המשפטי לממשלה, לכשיובאו בפני בית המשפט, הדגשנו, כי אין בכך הצהרה או הבטחה שהמערער לא יועמד לדין בעניינה של א', אלא לכל היותר דובר בפרשנותן של ראיות גולמיות והערכה משפטית בדבר משקלן, תוך הדגשת נטייתו הברורה של היועץ המשפטי להגיש כתב אישום בפרשה. מעולם לא נאמר על ידי היועץ המשפטי לממשלה, כי אין אמון בגרסתה של א' ממשרד התיירות, הגם שהיו קשיים ראייתיים בראיות הגולמיות. בנסיבות אלה, לא קמה למערער כל הבטחה או ציפייה לגיטימית שלא יוגש נגדו כתב אישום בעניינה של א' ממשרד התיירות, עת חזר בו מהסדר הטיעון. יתרה מכך, בין מועד ביטול הסדר הטיעון לבין מועד הגשת כתב האישום נצטברו בידי המשיבה ראיות נוספות, ששינו את התשתית הראייתית הכוללת. בכל אותו הזמן זרמו הרבה מים בנהר. בינתיים התנהל המשפט בבית המשפט המחוזי, עדים מסרו עדויותיהם ובמיוחד נשמעו גרסאותיהם של א' ושל המערער. כך למשל א' מסרה הסבריה למכתב השנה הטובה; להודעותיה ביומן בית הנשיא; לכך שעלתה לחדר במלון; וגרסתה נמצאה מהימנה. מנגד, נשמעה גרסתו של המערער ונמצאה כבלתי מהימנה בעליל. עת התנהל המשפט, על כל מכלול הראיות, נתקבלה תמונה חדשה, בהירה וברורה יותר, המשלבת בחובה את כל חומר החקירה. מרגע שהמסכת הראייתית כולה הגיעה לפתחו של בית המשפט על מנת לעבור בכור ההיתוך של ניהול הליך משפטי בהיכל המשפט והצדק – מלאכת הערכת הראיות נמצאת בידי של בית המשפט ובידיו בלבד.

ב. אשר לטענה בדבר שפיטתו המוקדמת של המערער בתקשורת והתבטאויות היועץ המשפטי לממשלה על אשמת המערער בפומבי עוד בטרם הוחלט על הגשת כתב אישום – מסכימים אנו, כי בפרשה זו חצה העיסוק התקשורתי כל גבול ובהחלט יש להצר על כך. כולנו תקווה, כי עוול תקשורתי קשה כזה, כמו שחוו המערער ומשפחתו, יחלוף מן העולם ולא ישוב עוד. היקף הפרסומים, תכיפותם ועוצמתם עלולים להיתפס כהעברת הדיון המשפטי לזירה התקשורתית. הדבר עלול לגלוש לכדי פגיעה בטוהר ההליך השיפוטי ובימויו. אנו סבורים, כי אין זה נכון שהיועץ המשפטי לממשלה יתייחס בתקשורת התייחסות מרשיעה או התייחסות המנתחת את הראיות. התנהלות זו מהווה תקלה קשה ומצערת וטוב היה לו הדברים שנאמרו לא היו נאמרים כלל, במיוחד לא מפי הגורם המשפטי הבכיר ביותר במערכת התביעה, אשר ללא ספק משפיע על עיצוב דעת הקהל. אל לו ליועץ המשפטי, כמו גם יתר האחראים על אכיפת החוק, להיגרר אחר התקשורת ולהתבטא באשר לראיות או רמת ומידת החשדות בטרם גובשה העמדה אם להעמיד לדין

או לסגור התיק. על גורמי אכיפת החוק ליתן דיווחם בצורה עניינית, ממלכתית ותוך נקיטת משנה זהירות, על-מנת שלא לקחת חלק בכל המתרחש בזירה התקשורתית. עם זאת, לכל אורך הטיפול בתיק, הבהיר היועץ המשפטי לממשלה שוב ושוב כי אין מדובר עדיין בהחלטה סופית והדגיש את הזהירות בה יש להתייחס לדברים בשלב זה. עם כל הצער שבדבר, אין מקום לקבל את התוצאה המבוקשת של ביטול ההליך מראש במיוחד נוכח האיזון הדרוש במסגרת טענה של הגנה מן הצדק. ככל שמעמדו של נאשם רם יותר וככל שהעבירה המיוחסת לו חמורה יותר, כך באופן טבעי גדל העניין שיש לציבור בפרשה ומטבע הדברים תרבה התקשורת לעסוק בכך. הפרסומים בפרשת המערער לא נתנו מנוח. מסכימים אנו, כי הופצו בתקשורת גם פרסומים לא ראויים וטוב היה לו לא היו נאמרים כלל. המערער חזר ואמר כי הוא חש שהתקשורת מענישה אותו ללא רחם וכי העם כולו "קם נגדו והוא מקים לו גרדום בכיכר העיר". אף אם נסכים לתחושות אלה של המערער, אין די בהם כדי להביא לביטול כתב האישום. המערער כיהן במשרה ציבורית ראשונה במעלתה – נשיא מדינת ישראל. הוא היה האזרח מספר אחת של מדינתנו. מעצם מעמדו ותפקידו, היה צריך להיות ברור ומובן לו, כי הוא עומד באור הזרקורים של התקשורת ובאור הזרקורים של העם כולו. תהילתו כנשיא המדינה היא ששימשה נגדו כ"חרב פיפיות" והיא זו שהעצימה את פרסום הפרשה מעבר לפרסום רגיל. למרות שטף הפרסומים הקשים שפורסמו על המערער, אין בפגם זה כדי לפגוע מהותית בעקרונות הצדק וההגינות ואין הפגם מצדיק את ביטול כתב האישום.

ג. אשר לטענה בדבר התנהלות נפסדת של הרשות – ההגנה טענה, כי מרשויות האכיפה ומחדרי החקירות במשטרה הודלפו חומרי חקירה לעיתונות. ההגנה הציגה לבית המשפט אינספור פרסומים וקטעי עיתונות העוסקים בפרשה בכלל ובמערער בפרט (רובם במסגרת המוצג נ/110). אולם, בהצגת הפרסומים הרבים הללו לא הוכחה קיומה של הדלפה ולא הוכח דבר באשר לגורם המדליף. גם אם נניח, כי היו הדלפות מכוונות של ידיעות מהחקירה, עדיין אין הדבר מעיד, כי למי מצוות החקירה הייתה יד בהדלפות אלו או שידע עליהן מראש. לפיכך, כל טענות המערער לעניין הגנה מן הצדק נדחו.

וכעת לגזר הדין

54. "בראש המדינה עומד נשיא". "הנשיא הנבחר יצהיר ויחתום בפני הכנסת הצהרת-אמונים זו: 'אני מתחייב לשמור אמונים למדינת ישראל ולחוקיה ולמלא באמונה את

תפקידי כנשיא המדינה". כך קובעים סעיפים 1 ו-9 לחוק יסוד: נשיא המדינה, התשכ"ד-1964. נשיא המדינה מייצג את מדינת ישראל, על כל חלקיה ומגזריה ואחד מסמלי הריבונות של מדינת ישראל. הוא "מי שעומד בראש המדינה או מסמל אותה".

55. בפרשה שלפנינו אירע ליקוי מאורות – לראשונה נחקר והועמד לדין נשיא מכהן של מדינת ישראל. המערער, ששימש בתקופה הרלוואנטית כשר התיירות וכסגן ראש הממשלה ובהמשך נבחר לכהן כנשיא המדינה, הורשע בפסק-דין ארוך ומפורט אשר ניתן על דעת כל שופטי ההרכב של בית המשפט המחוזי בעבירות מין מן החמורות ביותר בספר החוקים. המערער הורשע בשתי עבירות אינוס ובעבירת מעשה מגונה בכוח בנוגע ל-א' ממשרד התיירות; בעבירה של הטרדה מינית בנוגע ל-ה' מבית הנשיא; בעבירת מעשה מגונה ובעבירת הטרדה מינית בנוגע ל-ל' מבית הנשיא וכן בעבירה של שיבוש מהלכי משפט בנוגע ל-ל' מבית הנשיא.

56. אין כל ספק, כי מקרה זה נדיר הוא. בפנינו פרשה יוצאת דופן בשל מיהותו של העושה, מי שכיהן כשר בממשלה וכנשיא המדינה. אין חולק, כי מאז פרוץ הפרשה, עם החקירות שעבר המערער והמשפט עצמו, נהרסו חייו האישיים והמקצועיים, שנפל מ.א. יגדא רמא לביקא עמ יקתא, נפילה כואבת וקשה ביותר. עם זאת, עלינו לזכור, כי דווקא בשל היותו של המערער במקום בו היה – שר תיירות, סגן ראש הממשלה ונשיא מדינת ישראל – ובנצלו מעמדו בתפקידים אלה בעת ביצוע העבירות, טמונות גם הנסיבות המחמירות מבחינתו. דווקא דמות ציבורית בדרגה כה בכירה, ראוי שתשמש לדוגמא לכפופים ולכפופות לו. כבר נאמר לא אחת, כי כגובה התפקיד כך גובה הנפילה. לכל אישה זכות על גופה. זכות לכבוד. זכות לחירות. אין לאף אחד את הזכות ליטול כל אלה ממנה. כבר נאמר בפסיקתו של בית משפט זה, כי עבירות האונס הינן מן החמורות שבעבירות הקבועות בחוק הפלילי. עבירת האונס מחללת את כבודו של האדם ומבזה אותו. היא פוגעת בנפשו פגיעה קשה שלעיתים אין לה מרפא. חומרת העבירה עוד עולה בדרגתה עת בוצעה היא תוך ניצול יחסי מרות, שכן המרות היא זו הנותנת לנאשם את ההזדמנות הקלה לבצע את זממו לעומת הכפופים לו, אשר מטבע הדברים מצויים הם בעמדה מוחלשת. כך קרה ל-א' ממשרד התיירות. המערער ניצל את יחסי המרות ששררו ביניהם, ניצל את סמכותו כמעסיקה, ניצל את האמון שנטעה בו. הדברים נכונים גם כאשר מדובר במעשה מגונה או בהטרדה מינית הנעשים תוך ניצול המרות. כך קרה ל-ה' ו-ל' שהיו כפופות למערער והאחרון ניצל את קירבתן וכפיפותן אליו. בכך לא סגי. המערער

הוסיף וחטא, כאשר הורשע גם בעבירה של שיבוש מהלכי משפט, עת כיהן כנשיא המדינה וביצע את העבירה בתוך בית הנשיא. ברי, אפוא, כי הרשעה בעבירות מין היא מכה אנושה לאיש ציבור ולקריירה ציבורית, זאת במיוחד כאשר מדובר בעבירות של אינוס. ברור לכל ואך צפוי היה, כי גילוי הפרשה יגרור אחריו את דחייתו של המערער מהמערכת הציבורית. ברור לנו גם, כי בהרשעה עצמה טבועה השפעה גדולה על עתידו של המערער. עם זאת, ולמרות כל אלה, על המערער לתת את הדין בשל מעשיו החמורים והראויים לכל גנאי. המעשים שעשה הינם פוגעים, משפילים ונלוזים. מעשים כאלה ראויים הם לענישה משמעותית ודווקא במקרה של איש ציבור במעמד כה רם כמו המערער, על העונש להיות בעל אפקט הרתעתי. המערער לא הוסיף לעניין, עת חזר וטען לאורך כל הדרך, כי: "לא היו דברים מעולם" וכי "לא היה ולא נברא". בכך, ולכל הפחות, המערער לא הביע כל חרטה על מעשיו והתנהגותו זו אינה מצדיקה מחילה.

57. חובה להזכיר גם את תסקיר הנפגע שנערך אודות א' ממשרד התיירות ממנו עולה, כי חייה נחצים מבחינתה באופן דרמטי לתקופה שקדמה לעבודתה במחיצת המערער לבין התקופה שהיתה חשופה לפגיעות ולהשלכותיהן הקשות, בכל המובנים, בשנים שחלפו מאז. הפגיעות שעברה, המיניות והנפשיות, ההתמודדות בהמשך ערערו אצל א' את חווית האמון והביטחון שלה בעצמה, בזולת ובעולם.

58. ברור לנו גם, כי היקף הפרסומים הרחב ביותר, אשר כלל את האשמתו של המערער בתקשורת בטרם נחרץ גורלו על ידי מערכת המשפט, היסב לו, לאשתו, לילדיו ולכל משפחתו בוושה וכלימה במידה כזו שיש בהם משום סבל קשה. המערער טוען בערעורו, כי הוא איננו ישן עוד בלילות. הוא, אשתו, ילדיו וכל משפחתו חשים נרדפים ואף הם נפגעו לטענתם מבחינה נפשית בשל האצבע המאשימה שהופנתה אל המערער, עוד בטרם החל הליך המשפט.

באי כוחו של המערער חזרו וטענו, כי מאז פרוץ הפרשה, המערער אינו יוצא מביתו והוא חש זלזול גדול ובוז בכל אשר ילך. הוא כלוא בתוך ארבע קירות ביתו, כלוא בתוך עצמו ומאדם אהוב, רם מעלה ואף נערץ, הפך למושפל וחסר כל. במכתב שכתב בנו של המערער לבית המשפט המחוזי בשמו ובשם יתר אחיו תיאר הוא את השבר העמוק שפקד את חי המערער והמשפחה כולה וכיצד החקירה המשטרית וההליך המשפטי ריסקו את המערער, שהפך ל"צל של עצמו". באי כוחו מתארים, כי בשש השנים האחרונות, סבל המערער סבל

שלא מגיע לאיש. הוא עבר "שבעה מדורי גיהנום של סקילות בכיכרות העיר, הכפשות, הוקעה, גידופים ורצח אופי, וכל זאת בטרם הובא עניינו בפני בית משפט למען ייעשה משפט צדק בישראל". לטענתם, עונשו של המערער "לא איחר לבוא בכל יום ויום במהלך כל אותה תקופה. כל יום על מרקעי הטלוויזיה, על גלי האתר, על כל מסך אפשרי הוקיע הציבור, והתקשורת בפרט, את המערער – לא כמורשע, לא כנאשם, אלא הוקיעה אותו מעצמה מתוך החברה כולה כאדם".

אנו מסכימים, כי סבל כזה הוא עונש חמור וקשה מאוד וכפי שאמר השופט ויתקון: "עונש שאינו כתוב בשום חוק". סבורים אנו, כי ראוי לה לתקשורת – לרשויות הטלוויזיה, הרדיו והעיתונות – כי בטרם תפרסם אמירות פוגעניות כאלה ואחרות תחשוב היא בינה לבין עצמה האם ראוי הוא הפרסום על ידה והאם יש בו כדי לגרום לסבל ובושה לנאשם, וזאת גם כאשר עסקינן בדמות ציבורית. על העיתונאים לחשוב מלכתחילה על ההשלכות הציבוריות בטרם ישחילו את העט. על המתראיינים ברדיו ובטלוויזיה לחשוב מלכתחילה על ההשלכות הציבוריות בטרם יאמרו קבל עם ועדה דברים כאלה או אחרים.

59. אשר לעונש – כידוע, הכלל הוא שאין ערכאת הערעור ממירה את שיקול דעתה של הערכאה הדינית בשיקול דעתה שלה, בכל הנוגע לגובה העונש שנקבע בעניינו של נאשם, זולת בנסיבות חריגות שבהן נפלה בגזר הדין טעות מהותית אשר בולטת על פניה, או שהעונש חורג באופן קיצוני מרמת הענישה הנהוגה בנסיבות דומות. בענייננו, לא מצאנו כל סטייה ברורה ממדיניות הענישה הראויה. מצד אחד של המתרס, נשקלו חומרתם הרבה של מעשיו, תוך ניצול מרותו על הכפופות לו ומעמדו הרם – הן כשר התיירות וכסגן ראש הממשלה והן בכהונתו הרמה מכל כנשיא מדינת ישראל; מעשיו בוצעו במתלוננות על פני ציר זמן ארוך. הוא ביצע מעשים חמורים. הוא ניצל לרעה את מעמדו וחילל את גופה וכבודה של א' ממשרד התיירות ואת כבודן של ה' ו-ל' מבית הנשיא. מעשיו תוכננו על-ידו ככל הנראה מבעוד מועד - הן רצונו להגיע לביקור בדירתה של א'; הן רצונו ש-א' תתלווה אליו ללשכה בתל אביב בתואנה כי "שכח" שם משהו; והן רצונו ש-א' תזמין לו חדר במלון למנוחה ושהיא תגיע למלון בתואנה שהשניים יעברו על דואר יחד. טענת ההגנה, לפיה מעשי האונס בוצעו שלא תוך שימוש בכוח אלים וברוטאלי, אינה יכולה לשמש כשיקול לקולה, שכן יש לזכור, יחסי הכוחות בין המערער לבין א' אינם שווים. המערער היה המעביד שלה, "הבוס שלה" ו-א' היתה כפופה לו ולמרותו. אף לפערי הגילאים ביניהם יש משקל לעניין יכולתה לסרב לו, להתנגד ולדחות אותו ממעשיו. בנסיבות כאלה,

עת כפה המערער על א' קיום יחסי מין עמו, מקובל עלינו, כי אין היא יכולה היתה להתנגד למעשיו בצורה אגרסיבית או בוטה. המערער אף לא הביע כל חרטה על מעשיו. אף להפך. בית המשפט המחוזי הביא בחשבון העונש שגזר, גם את הכחשותיו של המערער בכל המיוחס לו, כשלאורך כל הדרך טען כי "לא היה ולא נברא". בנוסף, המערער הכפיש את המתלוננות, העליבן, הטיח בהן ביקורת קשה ויצא במסע השמצות ובמתקפה נגדית באולפני הטלוויזיה. צר לנו על כך, שלא רק שהמערער ביצע את המעשים שיוחסו לו, אלא שהוא בחר להמשיך ולבזות את המתלוננות, לזלזל ברגשותיהן ולפגוע בכבודן.

מן הצד האחר של המתרס, ניתן משקל מתאים למיהותו של העושה, רום מעמדו, לעובדה שנפלא א. יגרא א. מל. ב. ירא ע. מ. יק. ת. א.; לפגיעה שנגרמה לו ולפרסומים המתלהמים שעסקו בהוקעתו, תוך קביעת אשמתו זמן רב לפני שבית המשפט עצמו נדרש להכרעה בעניינו וכפי שכינו זאת באי-כוחו של המערער "הליניץ' התקשורת" שנעשה במערער מבעוד מועד. לחלוף הזמן לא מצאנו מקום ליתן משקל. לאחר המעשים שנעשו כנגד א' ולאחר התקופה בה כיהן המערער כשר תירות, ניסה המערער לקנות את שתיקתה של א' באמצעות "מסמך ההבנות", באמצעות "קלטות יואלי" ובאמצעות ההבטחות שנתן לה בהמשך הדרך ובכהונתו כנשיא המדינה, כי ינסה למצוא לה עבודה. שוכנענו, כי העונש שהושת על המערער הוא תוצאה של שקלול כל אלה, ועל רקע הכרעת הדין, נקודת שיווי המשקל שנקבעה אינה נוטה כלל לחומרה. לאחר לבטים רבים ולא קלים, הגענו לכלל מסקנה, כי אין מקום להתערב במידת העונש שהושת על המערער, מאחר ושוכנענו כי הדבר נעשה בצורה ראויה ושקולה, תוך התחשבות בכל השיקולים שהועלו גם בפנינו.

60. עצב עמוק יורד על מדינת ישראל משנקבע כי מי שהיה שר בממשלה, סגן ראש הממשלה ונשיא המדינה ביצע מעשים כאלה. מחזה קשה ביותר הוא לראות את מי ששימש לסמל ממלכתי במדינה נכנס לבית הכלא.

טו פ דבר

61. הוחלט פה אחד לדחות את הערעור הן על הכרעת הדין והן על גזר הדין. העונשים שהוטלו על המערער על ידי דעת הרוב בבית המשפט המחוזי יישארו על כנם. תם ונשלם.